

Državni zbor.

Novo predsedništvo.

Dolgo se je premišljevalo in ugibalo o novem zborničnem predsedniku in dveh njegovih namestnikih. Stranke od nekdanje desnice so želele, naj ostane vsem priljubljeni prejšnji predsednik dr. Fuchs načelnik tudi novi zbornici. Toda levičarji so se temu ustavljali in pritiskali na višje merodajne kroge, kateri so zopet vplivali na dr. Fuchsa, da je rad ali nerad odklonil svojo izvolitev v predsednika. To je plačilo tega sveta. Spravljivega, bistroumnega in za vse dobro vnetega predsednika je vlada odstranila, ker so tako hotele tiste stranke, katere so se skozi več kakor 3 leta upirale z vso močjo ravnopravnosti v Avstriji. Vlada je s tem popolnoma stopila na stran levičarjev.

V predsednika je bil izvoljen v petek, 8. febr. grof Vetter von der Lillie, bivši c. kr. okrajni glavar in sin deželnega glavarja na Moravskem. Ta mož je prikupljive postave; Čehi trdijo, da je ravnopravnosti naklonjen in govori tudi češki. Pri neki priložnosti se je izjavil, da se mora vsaki stranki dati odgovor v njenem jeziku.

Kot prvi in drugi podpredsednik sta se izvolila poprejšnja dva gospoda: Prade, velik nasprotnik Slovanov in Žaček, Mladočeh. Vsi trije izvoljeni predsedniki so se zahvalili za zaupanje ter obetali, postopati na vse strani pravično.

Seja 12. februarija.

Začetkoma se je se prebere dopis vlade, da se je ob priliki poroke nadvojvode Franc Ferdinanda z grofico Chotek odpovedal prvi za svoje otroke pravici prestolonasledstva. Čehi so po dr. Kramažu izjavili, da nima državni zbor po ustavi pravice, take izjave vzeti na zanje. Ta izjava mora priti pred deželni zbor češki. Čehi se ne bojo o tem predlogu posvetovali in so zapustili z večino čeških veleposestnikov dvorano, ko se je glasovalo o nasvetu dr. Grossa, naj se ta vladni dopis izroči posebnemu odseku. Vlada je predložila mnogo postavnih načrtov, poslanci so izročili obilo interpelacij in predlogov, Ministerski predsednik je prosil zbornico, naj vzame delo v roke; finančni minister je opisoval denarni položaj v cesarstvu, ki po njegovih besedah ni tako slab, kakor ga nekateri opisujejo. Slednjič so se izvolili trije odseki: imunitetni, ki razsoja o zahtevah sodišč, se li sme zoper zatoženega poslanca pričeti sodnijska preiskava; legitimacijski, ki pretresa one volitve

poslancev, zoper katere so se uležili ugovori in peticijski odsek, ki obravnava o došlih prošnjah. V imunitetni odsek so izvoljeni izmed slovanskega centra: Dlužanski in Venzajz, izmed jugoslovanskega kluba dr. Klaič; v legitimacijski odsek izmed slovanskega centra: dr. Šušteršič in Szajer, izmed jugoslovanske zveze dr. Plantan; v peticijski odsek izmed slovanskega centra Žičkar in Bomba, izmed hrvatsko-slovenskega kluba Perič.

Važna bo seja 13. februarija, v kateri se ima odločiti, seli smejo vlagati interpelacije v slovanskih jezikih ali ne. Nekdanji predsednik Poljak Abrahamovič tega ni dovolil; dr. Fuchs je sprejemal slovanske interpelacije. Zdaj se pa Nemci temu zopet ustavljajo.

* * *

Izmed nekdanje desnice so se zbrali 12. febr. poslanci, ki zastopajo kmetske koristi, v posebno kmetsko zvezo, da se posvetujejo o predlogih, ki zadevajo kmetsko prebivalstvo. V predsednika tej zvezi je bil izvoljen: grof Karl Maks Zedvic, v prvega podpredsednika: Povše in v drugega Čeh Roskosny.

Politični ogled.

Gospodska zbornica. Navada je bila dosedaj, da je vlada vse načrte predložila najprej poslanski zbornici in še le potem tudi gospodski zbornici. Sedaj pa se je zgodilo, da je vlada predložila najprej gospodski zbornici kar pet načrtov: državna pogodba z Nemčijo glede varstva slovstvenih in umetnostih del, zemljeknjižnja delitev katastralnih parcel, bančne zadolžnice, mornariški red in svetovno poštna pogodba. To je bržkone znamenje, da je vlada uverjena, da poslanska zbornica ne pride več do resnega dela.

Volitve na Ogorskem. V Maros-Vasarhely je bilo treba nove volitve. Vladna stranka je postavila svojega kandidata, pa tudi opozicijska. Zmagala je opozicijska stranka, čeprav je delala vladna stranka z vsem pritiskom. Vladni stranki so morali pomagati ljudsko voljo delati tudi orožniki. Ustrelili so več oseb. V parlamentu je bila vsled tega velika razburjenost in vlada je morala privoliti, da se bo vršila stroga, nepristranska preiskava.

Volitve v Bolgariji za novo sobranje bodo jako hude. To se lahko razvidi že sedaj iz števila kandidatov. Za 167 poslaniških

mest se že sedaj poteguje nič manj nego 800 kandidatov. Vlada bo napela seveda vse moči, da prodrejo njeni kandidatje. Kako burna je že agitacija, kaže dejstvo, da listi že poročajo o dveh ubitih.

V francoski poslanski zbornici se bje sedaj ljut boj o vladnem načrtu zatiranja katoliških redov. Katoliško stališče zastopa v zbornici grof de Mun. Seveda pravijo tudi francoski sovražniki katolicizma, da niso proti veri, ampak samo proti uplivu duhovščine, oziroma katoliških redov. A dobro vedo, da če odstranijo duhovnike in jim vzamejo vsako prostost govora, da potem tudi vera ne bo dolgo živela med ljudstvom. Nad duhovniki kričijo, vero pa mislijo. Vse, kakor pri nas na Slovenskem!

Z bojišča na Kitajskem ni več nobenih posebnih poročil. Kar velesile zahtevajo, to je kitajska vlada tudi voljna storiti. Toda samo voljna je, kajti v resnici pa ravna po svojem, kakor se njej prav zdi. Zato pa na Kitajskem ne pridejo tako dolgo do miru.

Dopisi.

Od Sv. Ija v Slov. gor. Šentiljski mladenči napredujejo. To se je pokazalo dne 10. februarija pri društvenem zborovanju. Večina je prišla krepkih, vrlih slovenskih mladeničev k zborovanju, kateri bodo ponos društva in upanje boljše bodočnosti. Volili so se tudi v odbor, množina pa je pristopila kot delavni udje bralnega društva. Imeli smo tudi dovoljeno veselico s petjem v hiši gosp. Franca Celcerja, pa žali Bog, da nam gosp. občinski predstojnik in pa g. Höltschl zaradi nezanesljivega nadstropja sleden trenutek nista dovolila prostora.

Sicer ni bilo tako nevarno po preiskavi ondotnega znanega zidarskega prednika (polirja). Pa ker je občinski predstojnik in pa zopet g. Höltschl za takšne preiskave boljše sposoben, nista nam dovolila prostora. Pa kaj to nam mar, mi smo junaki; če so nam ene duri zaprte, že so nam druge odprte. Z odločnostjo kličemo: «Mi gremo naprej, mi gremo naprej, do zmage». Tem potom se zahvaljujemo gosp. predsedniku, gosp. odbornikom in vsem udom za obilno udeležbo, tudi gg. pevcem, kateri so nam z milim slovenskim petjem kratkočasili in vedrili našo delavno mlado slovensko kri in želimo društvu dober vspeh. Gosp. Höltschl pa naj pazi, da se mu nemški Schulferein ne bo podrl.

Priprosti šentiljski fantje.

2. Lipa je bila na staroslovanskem ozemlju najpogostneje drevo. Zgodovinarji poročajo, da so v pradavnosti jugovzhod Evrope, zunanje pobočje Karpatov in rusko ravnino pokrivali nepretrgani najkrajnji lipovi gozdovi, in da so Slovani, prišedši iz Azije, zasedli takšen svet. In še danes nahajamo, če pregledamo vso Evropo, lipo najbolj razpelojeno v tistem delu Rusije, ki je bil nekdanj prva domovina Slovanov, in edino tukaj še tvarja širne gozdove. Lipa je starim Slovanom torej zares bila najbolje domače drevo.

3. Bila pa je tudi najlepše drevo. Čisto naravno, da je lipa v svoji pravi domovini, kjer ji je podnebje bilo najugodnejše, in ji je vedno dovolj vlažna zemlja izvrstno stregla, uspevala kaj dobro ter se razvijala krasno. In tako je med vsemi tovarišicami res bila najlepša.

Lipa se še danes in tudi tam, kjer ji podnebje ni tako ugodno, kakor doma, brez ugovora smatra za najlepše evropsko gozdno drevo. Čujmo najprej sodbo dveh Nemcev. Prvi, veliki prirodoslovec Rossmässler, ki je naravo proučeval tudi s srcem, pravi: »Lipa je najlepše gozdno drevo; ali je najti krasnejše podobe, kakor je lipa, polna sladkovonjavega cvetja, da se za listnatim mladičem našemu pogledu sama ponižno zakriva?«

In drugi, pesnik, proslavlja slovanko tako-le: »Hrast je podoba moči, strogosti, lipa podoba lepote, priprostosti, dobrotljivosti, milobe, resne otožnosti, hišne pridnosti, poživljajočega pokoja in zakonske sreče.« Ali niso, kakor mi, že tudi stari Slovani v lipi gledali podobo samega sebe, svojega naroda?

Slave naših slovanskih pisateljev in pesnikov, doneče lipi, pa bi bilo za debelo knjigo. Semkaj postavimo le vrstice, ki jih je zapisal naš nežno čuteči opazovavec prirode, Jože Ogrinec: »Glej, žensko rahla in možato krepka, nežna in ljubezniva, pa močna in veličastna stoji lipa, najkrajnejša izmed vseh naših dreves! Koren jo neomahljivo veže na zemljo, vrh pa željno posega kvišku. Mogočno deblo so kmalu vsestranski razcepi na obilo vej, teh vsaka na goste mladike, te na nežno brstje: ves ta razplet pak mirno, polagoma upogiban in lično, kroglato, na vse strani enako obširno obrisan hrepeni le samo proti vzajemnemu, vrhovnemu višku ter, tako završeno zložen, strinja košato celoto, katera je lepa tudi še brez poletnih krasot. Ali koliko je krasnejša, ko jo pomladansko solnce oblije s svojimi toplimi žarki, ko s tisočernega listja in cvetja prijazno življenje dihlja! Tu gori potlej vesela penica žgoli, tu gori pridne buče šume, pasasti čmrliji brenče, zalo lisani metulji

kriljajo in brez števila drugih drobnih živalic v živahnem kolobaru, da vse le roji in miglja! Vse pije in srka iz teh dišečih nedrij medeno roso; pa še človeka tako dobrodejno blaži v prsi, kadar duha tiste prijetne dišave, ki lijó doli s te tako veličastne, tako ljubeznive palače, na kateri je vsako peresce srček zelen!«

Ali se je tedaj čuditi, da je starim Slovanom, ki so bili za vse lepo kaj dovezetni, njih domačinka že radi svoje lepote tako k srcu prirastla?

4. Lipa je starim Slovanom nadalje bila radi starosti najčastitljivejše drevo. Sodi se, da doseže izmed vseh evropskih dreves najvišjo starost; strokovnjaki ji pripisujejo 1000 let, in prej imenovani Rossmässler poroča o neki lipi, ki je leta 1863. imela 1196 let. Lipe, ki so jih naši prastariši, prišedši v evropsko domovino, našli, so torej bile priče njih zgodovine dol do dobe, ko so se okrajni Slovani jeli razhajati. Koliko so videle, koliko bi bile vedele poznim vnukom pripovedovati, ko bi mogle govoriti! Zares, s svojimi širnimi vejami že se lipa človeku zdi, kakor bi z njimi segala nazaj v davno preteklost in naprej v daljno prihodnost. In kot tako jo opevaj naš pesnik z besedami:

Vitanje. Obče znano je bilo geslo vitanjskega zagrizenega nemčurstva: Če Zičkar iz Vitanja gre, mirno bo naše srcé. — Da, ljubi bravci, on je bil v Vitanju pravcati steber slovenski in neustrašeni junak na političnem polju. Pred njim so se marsikateri hlačiče slokega nemčurja stresle. Pa zdaj, ko ni, žali Bog, več med nami, mirno tudi ni srce Vitanjčanov. Kdo se temu čudi? Oni »hočeš—nočeš« želijo živeti v večnem prepripi in sovraštvu. Znano je, da je naše ljudstvo mirno in blago. Ničesar žalega ne stori nikomur. Pridno je in delavno, verno in bogaboječe. Ali glejte, dregajo ga vedno nekateri tržani in ga ne samo na cesti, ampak tudi v cerkvi v miru ne pustijo. Zdaj ga obkladajo s ptujskim »Štajercem«, kedar le pride v prodajalno k njim, zdaj ga zopet pregovarjajo s svojimi neslanimi dovtipi za prusjaštvo. Zdaj mu ne dajo mira pri molitvi v cerkvi. Kako to? bi mogel kdo vprašati? Eh, v pondeljek, 11. febr. je bila poroka »na hriberci« v cerkvi Matere božje. Močila se je pridna, pobožna deklica iz Marijine družbe. Spremilo jo je nekoliko tovarišic v cerkev v belih oblačilih. In čujte, pritihotapil se je do njih človek, in poprašil jih je z rudečo barvo. Bile so njihove obleke zamazane z barvo. Seveda ni bilo tedaj mira med službo božjo. Stariši teh otrok so bili vznemirjeni in se zdaj grozijo. Vprašam vas, častni bravci, kdo je dražil ljudstvo ob času Zičkarja v Vitanju, kdo ga draži sedaj in kdo neti prepr in sovraštvo v vitanjski župniji?? Slavna vitanjska občina se pozivlje, da skrbi za mir na cesti in v cerkvi, drugače ne bo blaženega mira v fari. Kdo torej želi mira, mi ali vi!

Od Mure. Teško in tožno stališče imamo Slovenci ob Muri. Deželna in jezikovna meja, poleg tega povsod sama nasprotstva, in kar je najžalostnejše, polno narodnih Efijsalov! — Na braniku stoje res zavedni in značajni možje, mladina se vzgaja v narodno zavednem duhu, a kdo nam je porok gotove zmage? Pritisk od strani nasprotnikov je silen, zdaj nam vsiljujejo nemškega, oziroma nemščurskega zdravnika, in domačinu se pokazuje vrata... Skoro gotovo in naš strah ni prazen, da nam kmalu sezidajo šulvereinsko šolo, katera nam bo potujčevala deco. — Ni namen naših nasprotnikov, poučevati našo deco v tujem jeziku za to, da se nauče kar najpreje blažene nemščine, ne, — njih glavni in prvotni namen je, pahniti našo mladino, ki je up naše bodočnosti, v temo nevednosti. — Na tak način hočejo razširiti svoje meje po lepih naših goricah in po bogatem Murskem polju.

— Toda, vsaka sila do vremena! — Vedo naj nasprotniki, da je tista doba že za nami, ko smo kakor pokorne ovce klanjali vratove tujemu jarmu. Oni naši izdajalci pa, katerim je ljubša tuja beseda poleg domače slovenske, katerim je toliko do prijazne nemške gospode, oni naj pomnijo, da jih čaka prokletstvo njih lastnega naroda. Nikdar ne bodo otroci očetu, ki jim je glasoval za šolo, v kateri se niso ničesar učili, v kateri so pozabili še to, kar jim je bilo drago po Bogu in materi, mili jezik materinski. Obmejni Slovenci! Stojmo pogumno, ne ustrašimo se boja za naše svete pravice, ne izročimo naše mladine v roke zagrizenih naših nasprotnikov, ne iščimo razkola temveč v bratski ljubezni delajmo složno za lepšo bodočnost našega naroda!

Zidani most. Ne verjamete mi, gosp. urednik, s kakim veseljem sem bral v zadnji številki »Slovenskega Gospodarja« med natanilni na zadnji strani z velikimi črkami natisneno izjavo: Jaz Janez Ban, pristaša demokratske stranke izjavljam pred sodiščem, da sem 1. decembra l. l. brez povoda očital gospodu Janezu Čemažar, kaplanu, da ne opravljajo svoje stanovske dolžnosti. To preključujem kot obrekovanje. Sevnica, 26. februarja 1901. Janez Ban.

Tako je prav! Le naj obrekovalci naših dušnih pastirjev dobijo zaslužno plačilo. Bilo bi treba tudi pri nas na Zidanem mostu, kjer je veliko takih širokoustnežev, ki so vso svojo modsost nabrali v »Eisenbahner-ju«, »Rodoljubu«, »Rudečem praporju«, in ne vejo družega kakor ravno z grdim obrekovanjem in opravljanjem duhovskega stanu si kratiti dolg čas. Prišel sem za svojimi opravki že v razne kraje, sedaj me je za nekaj časa pripeljala v Zidani most, občujem tukaj vsaki dan z delavci, — pa odkritosrežno govorjeno — nikjer se nisem našel takih npravnih razmer, kakor tukaj. Sem že leta delavec toda, krščanski delavec, v kolobarju življenja ohranil sem si svoje versko prepričanje in zato se mi gausi, če vidim, kako se ravno med mojimi tovariši, zlasti mladimi, tepta vse, kar je lepega, kar je svetega. Opozarjam dušne pastirje v Širji in v Loki, da tukaj nekateri hudobneži trosijo med delavci hudobno pisane knjižice, zlasti tudi »Kristusovi namestniki v pravi podobi« in najdejo mnogo kratkovidnežev, ki na nje prisegajo, kakor na sveto evangelje, akoravno so knjižice po mojem razumu polne ostudnih laži in zmišljenih hudobij. — Tovariši, delavci, ki se niste postali popolnoma neverni, nisem sicer v to poklican, da vam pridigujem, pa iz dna srca kličem vam: Proč s takimi knjižicami!

Poglejte najpoprej one, ki vam take knjižice v roke dajejo, pogledajte jih v pravem svetlu, pogledajte jih v pravi podobi in bote videli, da ravno tisti bi bili potrebni, da bi naj poprej pred svojim lastnim zelo, zelo umazanim pragom pometali in potem še le se brigali za druge. Čudil sem se sploh, posebno po zadnjih volitvah volilnih mož za peto kurijo, kako so se ravno nekateri tovariši, socijalni demokrati, pokazali v pravi podobi — po svoji svoji surovosti. Se-li čudite potem, da kmet za vas ne mara, ko ga psovate z raznimi psovki, posebno vam priljubljeno »ajhmohter«, katero rabiti ste že naučili tudi svoje otroke, tako da marsikateri solar na Zidanem mostu, kmete in krščansko misleče delavce pita s takimi psovki?

Le tako naprej! in se bote čedalje bolj ostudili krščanskemu kmetu in krščansko mislečemu delavcu, nasproti pa krščanski delavec in kmet se bota drug družega še dalje bolj oklepala in za svoje pravične težnje skupno delovala in po pravičnem potu tudi zboljšanje svojega stanu dosegla.

Sv. Jurij ob Taboru. (Gledališka predstava.) Dvakrat smo predstavljali igro »Lurska pastarica« dne 27. januarja in dne 3. februarja. Obakrat je bila sobana naltlačeno polna, zlasti še v drugič tako, da je moralo mnogo ljudij oditi, ker niso mogli več vstopiti. Počastili so nas obakrat tuji gosti v prav obilnem številu iz raznih krajev savinjske doline. Znamenje, da je igra vzbujala veliko zanimanje! In res jo je bilo vredno pogledati. Naše vrle deklice »dekliske družbe« so igrale primeroma prav dobro. Prolog je govorila pridna pevka Marija Divjak. Prvo dejanje predstavlja znano lursko dupljino. Nastopita v daljšem govoru Bernardka (Alojzija Ocvirk) in njena mati Lojza (Margareta Grobler). Ko ti dve odideta, Bernardka namreč spremi svojo mater proti domu, pride v dupljino šest malih deklic, katere se hočejo ondi igrati. A Bernardka pride med tem časom nazaj in prosi deklice, da se nehajo igrati. Deklice ubogajo ter odidejo proč; Bernardka ima ganljiv samogovor, v Lurdu zavzoni »angeljevo češčenje«, ona poklekne in moli, zadaj v dupljini pa se prikaže bela gospa (Franca Kranjc) v prekrasni opravi, obdana s svetlo magnezijevo lučjo. To je jako ganljiv prizor. Tako se konča prvo dejanje. Daljna vsebina igre ob kratkem je ta-le: Na gradu Osoje na Goriškem gospoduje neverna grofinja Eleonora (Amalija Hribovšek). Ima dve hčeri, Tilko (Marija Blatnik) in Zofijo (Leopoldina Rančigaj). Tilka je slepa, za to jo mati sovraži. Med hčerama in domačo učiteljico (Marija Divjak) vlada neizmerna

Čula saj si zdihe žale,
Šolze zrla v sponah lite,
Štela dneve, štela veke,
Borbe tuje, silovite.

Včakala boš lepših časov,
Rod iz spanja predramila,
Prosto spela svoje veje,
Spone v slogi razdrobila.

O da bi se prelepe besede druge kitice tuoi tako gotovo izpolnile, kakor so žalibog one v prvi resnične!

5. Lipa pa je bila starim Slovanom še tudi najkoristnejše drevo. Kar smo v uvodu svojega spisa narodnih dreves imenovali, vsa so prišla do te časti tudi po svoji izvenredni koristi. Morala je potemtakem tudi lipa biti starim Slovanom najkoristnejše drevo. Čudno, ker so že gojili sadno drevje. Toda, dasi so znali, kakor smo že gori rekli, sadno drevje celo cepiti, sadjarstvo se vendar ni moglo biti tako razvito, in imamo torej najkoristnejše drevo iskati med gozdnimi. In to je bila lipa.

Bila jim je prav mati. Dokler se je nje vrh ponosno dvigal proti nebu, je neprenehoma sipala raznih darov obilo, ko je bila padla, pa se je od nje do zadnje betvice uporabilo vse in sicer v najnujnejše potrebe.

Poglejmo si jo živo. Hišo je varovala strele, branila vetra in v vročini dajala krepilno senco. Cvet je bil jako čislan lek, a mnogo večje vrednosti za čebelarstvo, katero se je le na podlagi lipe moglo razviti tako velikansko, kakor se je; kajti glavno pašo so

čebelam dajale lipe. Že vosek je bil velekorišten, ker je rabil doma in se v trgovini jako čislan, toda ni ga primerjati z medom, ki je starim Slovanom bil eden najimenitnejših pridelkov, ne da omenjamo njega, slavnega lipovca, dobroto. Služil je za vsakdanjo hrano, jako mnogo pa se ga je porabljalo v pripravo najbolj običajne umetne pijače, medú ali medice, ki so jo stari Slovani vedeli tako izvrstno narejati, da so jej Germani dajali prednost pred najboljšim vinom. Pozabiti tudi ne smemo, da je med tedaj namestoval naš sladkor, ki se vendar šteje med najimenitnejša hranila, in da je bil v trgovini s sosednimi narodi glavna roba. Da korist, ki jo je lipa dajala, dokler je stala, izpopolnimo, nam je še omeniti listja, ki je zeleno rabilo za lek, govedi tudi moglo biti za krmo, suho pa služilo za steljo.

Lipa posekana. Les so stari Slovani uporabljali za pohištvo, rezbarijo in napravo drugih potrebščin, samo od sebe umevno, tudi za kurjavo. V Rusiji se še danes pohištvo največ izdeluje iz lipovine. Tudi ličje je bilo kaj važno. Izdelovali so iz njega obutalo, torbe, rabilo je za vezanje, brčkone pa še tudi v razne druge svrhe. Kajti v Rusiji je obrt z lipovim ličjem od nekaj velikanski; ta snov služi tam kot predivo in pletivo, namestu rogoza, slame in kož. Iz lipovega

ličja, ki se obdeluje kakor konoplja, se namreč pletejo vrvi, košarice, klobuki, rešeta, tkejo vreče in preproge in tudi izdeluje obutalo, takozvani lapot, ki je pri priprostem ljudstvu tako navadno, da se ruski kmet po njem tudi imenuje lapotnik; vrh tega še Rusi z lipovim ličjem krijejo hiše.

Ali je torej našim prastarišem moglo biti katero drevo koristnejše od lipe?

Videli smo, da je lipa starim Slovanom zares bila sveto, najpogostnejše, najlepše, najčastitljivejše, najkoristnejše, skratka narodno drevo.

Smešničar.

Zdravnik: »Draga žena! vaša bolezen ni nevarna. Le največjega miru in pokoja potrebujete.« — »Toda predobri gospod doktor, pogledajte vendar moj jezik!« — »Res tudi ta potrebuje največjega miru in pokoja.«

Tujec: »Ali zelo mrjejo ljudje v tem kraju?« — Kmetič: »No, toliko, kolikor jih pač dva zdravnika skupaj spravita.«

Pri brivcu. »Brivec, zakaj pa vi vedno take grozovite dogodke pripovedujete, kadar me strižete?« — »To je pač jasno, potera vam zlezejo lasje kvišku in jaz jih ložje strižem.«

ljubezen. Učiteljica bi rada rešila Tilko matrine jeze. Spomnijo se na Lurd. Tilka in Zolka odideta na francosko v Lurd. Ondi se snideta z Bernardko in Tilka spregleda na njeno priprošnje. To je preganljiv prizor koncem 3. dejanja. Grofinja Eleonora o vsem nič ne ve, ker je bila prej odpotovala v tujino. Četrto dejanje: Grajska pristavka Barba na gradu Osoje (Ivana Blatnik) s svojimi tremi hčerami (Marija Turnšek, Apolonija Lesjak, Marija Zupančič) zve, da je Tilka v gradu ozdravila. V hiši vlada neizmerno veselje, herejo časopis, v katerem je popisan čudež. Toda med tem naznani soseda Jera (Neža Lesjak) prihod grofinje. Nemarna grofinja vstopi in hudo ošteva pristavko. Pristavka se dobro zagovarja, odpre poslednjič vrata in Tilka plane neverni materi v naročje. Grofinja se z imenom: Jezus, Marija — nezavestna zgrudi na tla. To je konec četrtega dejanja. Grofinja se je izpreobrnila. Odide s svojimi hčerami in drugimi romarji v Lurd na božjo pot. Prelepo Marijino pesem pojejo, ko gredo proti lurski dupljini. V dupljino pride neverna lurska županja (Pavlika Južna) in hudo krega romarice. A romarice se dobro branijo, zlasti grofinja Eleonora, ki pripoveduje, kako je njena hčerka ozdravila. Županja se temu zelo čudi in se tudi izpreoberne. Romarice nato padejo na kolena in zapojejo zelo ganljivo Marijino pesem. Zadaj v dupljini se prikaže prelepa bela gospa in angelčki, obdani s svetlo magnezijevo lučjo. Tako se konča igra. — Igra je zelo ganljiva in izvabila solze ne le ženskam, marveč tudi moškim. Videli smo odrastle može, katerim so igrane solze v obeh. — Naznanja se tukaj že danes, da se bo igra po veliki noči zopet dvakrat igrala, tako, da bo slednji imel priložnost videti jo za malo vstopnino.

Razne stvari.

Iz domačih krajev.

Poslanec vitez Berks se nikakor ni izstopil iz »Slovanskega centra«, kakor so vedeli poročati nekateri listi.

Duhovniške vesti. Župnijo v Kamnici je dobil č. g. Ivan Wolf, dosedaj župnik v Zabukovju, župnijo Sv. Bollenk v Slov. gor. č. g. Josip Ilešič, dosedaj kapelan v Žalcu, župnijo v Poljčanah č. g. Ivan Mlasko, dosedaj kapelan v Št. Janžu na Dravskem polju. Korvikarij v Mariboru, č. g. Matej Štrkelj, se je šel zdraviti v Gradec v bolnišnico usmiljenih bratov ter dobil začasni dopust. V Dramljah je nastavljen kot kapelan č. g. Anton Zavadil.

V Ptujju se je zaročil odvetnik dr. Tomaž Horvat z gospico Vido Lapajne-tovo, učiteljico na okoličanski šoli ptujski.

G. dr. Leo Kreft ne ordinira več v Radincih, ampak zopet v Gornji Radgoni.

Nemškutarski napad. »Štajerc« je začel kar zaporedoma blatiti slovenske rodoljube in sicer brez vsakega povoda. Nek dopisnik iz Lukavec se je spravil zadnjič nad dr. Rozino, odvetnika v Ljutomeru ter ga grdo napadel. Za nemške odvetnike pa »Štajerc« nima nikdar grajalne besede.

Zupan se išče. Dosedanji zupan mariborski noče več prevzeti službe župana. Naslednjik se išče.

Častni občan. Občinski odbor občine Št. Ilj pod Gradičem je imenoval v svoji seji dne 26. januarja 1901 veleposestnika gosp. Ivana Kranjca zaradi njegovih plodonosnih zaslug v blagor občine, enoglasno častnim občanom.

Poročil se je dne 11. febr. 1901 v Novem mestu gosp. dr. Karol Grossmann, odvetnik v Ljutomeru z Matildo roj. Mehora iz Novega mesta. — Bilo srečno!

V Poberžu pri Mariboru je na ondotni štirirazrednici razpisana služba učitelja v drugem plačilnem razredu. Poučevalni jezik je sicer nemški, a ker je šola na slovenskem

ozemlju, bi lahko učitelj slovenskega mišljenja mnogo dobrega storil.

Pri Sv. Trojici v Slov. gor. so pokopali dne 11. t. m. vrlega mladeniča Ignacija Čeha. Pogreb je bil slovesen, spremljala ga je z zastavo cela mladeniška družba, katere ud je bil pokojnik. Večna mu luč!

Naš rojak gospod Mat. Senčar, c. kr. avskultant v Ljubljani je bil na graškem vseučilišču promoviran doktorjem prava. Čestitamo!

V Konjicah se obhaja sv. misijon od 10.—17. t. m. Vodijo ga oo. jezuitje.

Zaveden mladenič. Na zborovanju bralnega društva v Hočah se je oglasil gosp. P. proti našemu listu. Toda našel je odpor. Med drugimi je vstal kot zagovornik našega lista tudi vrli mladenič Pivec iz Brezja ter zahteval, da se list, ki se vedno bori za vero, jezik in zemljo Slovencev, ne sme rivati iz naših narodnih društev, ampak število naročenih izvodov se naj pomnoži. In v bralno društvo v Hočah bo zahajal odsedaj naš list v osmih iztisih. Nastopanje slovenskih mladeničev za naš list nam je prijetno zadoščenje za vsa preganjanja zadnjega časa.

Iz šole. Deželni šolski svet je izrekel svojo zahvalo okrajnemu glavarju v Ptujju, Baronu Apfaltreru, okrajnemu šolskemu nadzorniku za Ptuj-Ljutomer Ivanu Rajnerju za njihovo veliko skrb ki jo kažeta pri zidanju novih šolskih poslopij. Nadalje je pohvalil okraj. šolskega ogleda na Polensaku Jurija Lovreca, načelnika kraj. šol. sveta na Polensaku Alojzija Lajha, župana v Cirkovcah Alojzija Goljata in načelnika krajnega šolskega sveta v Cirkovcah Mihaela Beraniča, nadučitelja Simona Sekirnika pri Sv. Juriju na Donački za njihovo skrb pri zidanju novih šolskih poslopij.

Poročil se je dne 3. sveč. t. l. Josip Sorko, trgovec na Bregu pri Ptujju z gospodično Elizabeto Sok iz Zamanjec. Poročena sta v Gradcu.

Kako skrbi Bračko za kmeta, kaže ravno njegovo postopanje gleda okrajnega zdravnika za gornjeradgonski okraj. Milonar Hildebrand v Radencih si išče namreč kopalnišnega zdravnika — takemu bi moral plačati kakih 1000—1200 gl. — radi tega je stopil v dogovor z Bračkom, da mu pomaga pridobiti cenejšega zdravnika in sicer na stroške kmeta in občin. Bračko priporoča in dela vsled tega za nemškega zdravnika dr. Orosela, katerega bi Hildebrand rad imel. Okraj mu naj da mesto in plačo, Hildebrand pa bo na ta način dobil zastoj zdravnika, ki mu ugaja. Ubogi kmet naj plačuje, milionar Hildebrand pa naj uživa kmetove dobrote, tako si misli kmetski prijatelj Bračko. Gornjeradgonski kmetje, kako dolgo boste še hodili za Bračkom?

Osemdeseti rojstveni dan je minoli petek v krogu svoje družine obhajal Jožef Karba, posestnik v Babincih pri Ljutomeru. On spada v vrsto najstarejših zavednih narodnjakov tamošnjih. Dokaz temu je med ostalim tudi okoliščina ta, da »Slovenski Gospodar« ves čas svojega izhajanja zahaja v hišo jubilarjevo. Iz tega se pa lahko sklepa, da se tudi otroci njegovi ravna po vzgladu očeta. Od teh eden je župnik v Zrečah, drugi je posestnik in vzgladni gospodar na Krapji, dva delujeta na Dunaji, jeden kot c. kr. uradnik na pošti, a drugi služi v cesarskem gradu, dva sina in edina hčerka pa mu pomagajo doma pri gospodarstvu, katero še vodi sam. Ženo mu je pred okoli dvajsetimi letmi konj s kopitom udaril v lice in usmrtil. Vrli starček je trupla še krepkega, a duha mladeniški bistrega. Dal Bog tako še mnoga leta!

Luče. G. Žičkar je v državnem zboru, in že se nam sporoča, da je poljedelski minister na njegovo ulogo dovolil 4000 K reči štiritisoč kron za uravnavo savinske struge pri Lučah, in je že ta akt šel na graško namestništvo z naročilom, naj vpliva na deželni odbor, da tudi dovoli enako svoto. Kmalu bo leto, odkar se je po Žičkarjevem prizadevanju vršila o tej reči na

licu mesta komisija. Ali niso Luče v našem okraju? — Gospodje v Gornjem gradu vtegnejo to najbolj vedeti. Vemo pa tudi drugo, in še drugo, in zato kličemo: hvala in Bog živi našega Žičkarja!!!

Premog bo dal kopati g. Lapp blizu železnične postaje Turiska vas. Premoga je bojda v izobilju in dvojne vrste. Delo se začne v tem letu.

Vitanje. V času pretečenih volitev smo imeli pri nas bursko vojsko. Slovenci seveda smo pali, dasi smo bili na volitvi sami slovenski sinovi, kakor kažejo naša in njih imena. S Slovenci je volil tudi Jakob Grile, mož neustrašen in jeklenega značaja. On je kamnosek, dober in pošten slovenski obrtnik. Sovraži ga celo Vitanje nemčurskega tabora in mu ne da vinarja zaslužka. Prosimo torej mi slovenski bratje za njega — vse slovensko občinstvo na zelenem Štajerju, da mu pripomorejo. Dela vstrajno, lepo in okusno. Slovenci, pomagajmo svojim bratom, drugače je zastoj naša politika. Upamo! Na zdar!

Loka pri Zidanem mostu. Umrila je dne 11. februarja dopoldan občespoštovana Katarina Fon v starosti 73 let, mati 8 otrok med temi c. kr. deželnega sodniškega svetovaleca g. Alojzija Fona v Mariboru in c. kr. gimn. profesorja na slov. gimn. Ivana Fona v Celju. R. I. P.

Iz Šmartna pri Slovengradcu. Za kmetijsko zadrugo v Šmartnu se posebno trudita, veleposestnik Fr. Brdnik p. d. Kralj in pa Simon Hribernik, za kar njima izrečemo že zdaj toplo zahvalo. Po vsakem okraju so nasprotniki, posebno pri nas. Ti pravijo, le počasi in polagoma, da se ne pre naglimo. Tako je torej pri nas! Ko bi še deset let preteklo, bodo ti možje ravno tako pravili. In na ta način bi mi nikdar zadruge ne imeli. Vidva pa spoštovana moža, ki je Vama za ljudski blagor, le potrudita se še nadalje, in upamo, da trud, ki ga imata, bo Vama Bog stoterno povrnil. Imejta pred očmi ta izrek: vsaka dobra in koristna reč ima nasprotnike.

O plačevanju davka po poštah je »Slovenski Gospodar« že pret. leto pisal obširneje. Na to opozarjamo zopet danes. Ako davkoplačevalec greš davka ali desetka plačevati v davkarnico, moraš s hojo imeti truda in zgubo časa, in skušnja uči, da tudi pri davkarnici moraš čakati po cele ure. Zatorej priporočamo: Idi ali koga pošlji na katerosibodi pošto, tam kupi za plačevanje davka poseben list, ki velja 7 helarjev. Na tem listu je tiskan pouk. To preglej in preberi. Potem pa na tisti list napiši, kar je treba. Poštni uradniki sicer niste dolžni popisovati dotičnega lista, pa če bi si davkoplačevalec ne mogel pomagati sam, bode že rad postregel vsaki prijazen uradnik ali duhovnik ali učitelj ali kateri drugi prijatelj ljudstva. Popisani list in denar izroči pošti. Pošta bo ti dala potrdilo, da je tvoj denar vsprejela. Razven tega boš čez nekoliko dni iz davkarnice skoz pošto dobil naznanilo, ki pravi, da so tvoje vplačilo zapisali v davkarnično knjigo. Vsa ta »komedija« stane borih 7 helarjev za kakoršnosibodi pošiljatev denarja v davkarnico.

Prodajanje nežgane »žganice« je prepovedano. C. kr. okrajno glavarstvo v Celju je občinskim uradom zaukazalo, da vse v občini bivajoče trgovce ali prodajalce, ki za zavživanje namenjene opojne pijače narejajo ali prodajajo, takoj ali ustmeno ali pismeno natančno o tej prepovedi obvestijo. Ob zdravstvenih pregledih se je namreč opazilo, da večina prodajalcev, ki se pečajo s prodajanjem opojnih pijač, skoraj brezizjemno nežgane, t. j. z mešanjem spirita z vodo in z določenimi esenci narejene žganice, kakor slivovko, rum, konjak itd. prodaja na debelo in drobno in tudi v zapečatenih steklenicah. Vsled določbe § 11 zakona z dne 6. januarja 1896, drž. zak. iz 1895 št. 89, se narejanje in prodajanje na tak način narejenih opojnih pijač, ki so za zavživanje namenjene, smatra za prestopek in kot tak kaznuje. Zatorej se obrtniki, ka-